

DATOS IDENTIFICATIVOS

A Convivencia nos Centros de Secundaria e o Traballo dende Departamento de Orientación

Materia	A Convivencia nos Centros de Secundaria e o Traballo dende Departamento de Orientación			
Código	P02M066V06253			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade (Pontevedra): Orientación			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4	OB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Fernández Guerra, Ernesto			
Profesorado	Fernández Guerra, Ernesto			
Correo-e	efguerra@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia □ A convivencia nos centros de secundaria e o traballo desde o departamento de orientación□, está integrada no módulo específico do Máster Universitario para o Profesorado de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. O contido desta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudante □futuro docente- ó tratar de responder a retos trascendentes que se dan habitualmente nos centros educativos e nas propias aulas. Dada a complexidade que se produce sobre a convivencia escolar é preciso dotar de recursos e asesorar aos docentes e ó demais persoal da comunidade educativa. O incremento dos problemas de conduta nas aulas, a detección de situacións de acoso e o deterioro do clima educativo nos centros escolares promoveu, nos últimos anos, unha importante corrente de traballo para a mellora da convivencia nos centros escolares. Trataremos de formar nos fundamentos teóricos, legais e nos plans de actuación para a mellora da convivencia e a aprendizaxe escolar de cada Comunidade e o coñecemento e formación para o desenvolvemento de propostas de intervención aplicadas a: a mellora de sistema disciplinario (coa formación de equipos de mediación e tratamento de conflitos), a xestión dos problemas da aula, a optimización do proceso de ensino-aprendizaxe (a través da Aprendizaxe Cooperativa) e a intervención individual (con actuacións específicas para situacións de acoso e victimización). Pretendemos que esta aprendizaxe potencie unha actitude colaborativa no ámbito da convivencia. Trataremos de levar a cabo un enfoque preventivo e promotor dun clima escolar enriquecedor e estimulante que facilite a adquisición de competencias e habilidades e a educación en valores. Esta asignatura pretende facilitar a reflexión e análise crítico sobre os procesos de interacción e convivencia na aula así como a aprendizaxe de técnicas e ferramentas de intervención psicosocial e titorial para o futuro docente.			

Competencias

Código

B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Informar e asesorar ás familias sobre diversas técnicas e estratexias favorecedoras da convivencia e da resolución pacífica de conflitos.	B1
Coñecer a lexislación que regula as Escolas de Educación Infantil, a súa estrutura e os modelos de organización do espazo.	
Coñecer as características dos estudantes, así como os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro que permitan a identificación e reflexión crítica sobre as situacións conflitivas e a súa resolución.	B1 B3
Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe favorecedores da convivencia escolar.	B1 B3
Coñecer e analizar diversos plans e proxectos relacionados coa convivencia escolar que forman parte do proxecto educativo de centro, participando na súa definición e desenvolvemento.	B1
Adquirir e poñer en práctica diversas estratexias e habilidades que permitan una intervención axeitada para a resolución de conflitos de convivencia no contexto escolar: habilidades de pensamento e de decisión, habilidades sociais, dinámica de grupos, xestión democrática de normas, aprendizaxe cooperativo, mediación, negociación, educación emocional, educación en valores, etc.	B1
Adquirir experiencia na planificación, desenvolvemento e avaliación de programas para a mellora da convivencia escolar.	B3
Coñecer as características das familias e comprender a súa función educadora na adquisición de competencias e aprendizaxe para a resolución pacífica de situacións conflitivas.	B1 B3
Deseñar e realizar actividades formais que favorezan a aprendizaxe e as aportacións dos estudantes, nun bó clima escolar.	B3

Contidos

Tema

- 1.-Educación para a convivencia e a igualdade.
- 2.-Análise da convivencia e a resolución de conflitos
- 3.-Problemas de adaptación e convivencia escolar: Marxinación, absentismo, rexeitamento, *inadaptación, violencia e acoso escolar.
- 4.-Dinámica do grupo clase
- 5.-Socialización e educación.
- 6.-As relacións sociais no grupo clase, conduta *prosocial e habilidades sociais.
- 7.- Competencia emocional e social
- 8.-O traballo cooperativo e a interacción social. Técnicas de análises e dinamización *grupál.
- 9.-O papel da familia en educación. Colaboración coas familias de Educación secundaria.
- 10.-Relación con outras institucións: servizos de saúde, servizos sociais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	5	10	15
Presentación	2	4	6
Foros de discusión	0	5	5
Seminario	2	0	2
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	10	20	30
Traballo	0	41	41

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	
Seminario	
Probas	Descrición
Traballo	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	30	
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10	
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.	10	
Traballo	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita□	50	

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para acadar unha **avaliación continua positiva**, dada a modalidade de ensino presencial do Master, esíxese a todo o alumnado unha asistencia presencial dun mínimo do 80% das sesións (admisible a falta do 20% das horas) ademais da realización e entrega de tarefas ponderables.
- Os prazos de entrega das actividades, traballos, etc. serán comunicados na clase coa presentación do programa da materia. É necesario respetalos estrictamente para ser cualificados na avaliación continua.
- O alumnado que **non obteña unha avaliación continua positiva** sobre os parámetros expostos anteriormente, poderá presentarse a unha proba escrita (data marcada no calendario do mestrado para exames oficiais) sobre todos os contidos traballados. Esta proba estará baseada na rigurosidade e profundización dos coñecimentos e competencias acadadas polos alumnos/as na materia e terá una ponderación de 10 puntos (100% de la nota final).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

RODRÍGUEZ, M., **Manejo de Conflictos**, 1985,
 FERNÁNDEZ GARCÍA, I, **Guía para la convivencia en el aula.**, 1998,

Bibliografía Complementaria

AGUADO, M.J., **Del acoso escolar a la cooperación en las aulas.**, 2006,

AINSCOW, M., **Hacia las escuelas eficaces para todos.**, 2001,

ALONSO TAPIA, J., **Motivar para el aprendizaje.**, 1997,

AVILÉS J.M., **Bullyng: E maltrato entre iguales. Agresores, víctimas y testigos en la escuela.**, 2006,

BEANE A., **Bullyng. Aulas libres de acoso.**, 2006,

BISQUERRA, R., **Eucación emocional y bienestar.**, 2005,

BOQUÉ TORREMORELL, C., **Tiempo de mediación. Taller de formación de mediadores en el ámbito educativo.**, 2005,

CALVO RODRÍGUEZ, A., **Problemas de convivencia en los centros educativos.**, 2003,

CASAMAYOR, G. (COORD), **¿Cómo dar respuesta a los conflictos?. La disciplina en la enseñanza secundaria.**, 1998,

CAVA, M.J. Y MUSITU, G., **La convivencia en la escuela.**, 2002,

CAVA, M.J. Y MUSITU, G., **La potenciación de la autoestima en la escuela.**,

FERNANDEZ GARCÍA, I., **Guía para la convivencia en el aula.**, 2001,

FERNANDEZ, I., **Prevención de la violencia y resolución de conflictos. E clima escolar como factor de calidad.**, 1998,

FIORENZA, A., **Niños y adolescentes difíciles.**, 2003,

FRANCO, V., **La autoestima del profesorado.**, 2002,

GENTIL, C. Y LAA, V., **La astucia social.**, 2000,

GOTZENS, C., **La disciplina escolar.**, 1997,

MARTINEZ, M., TEY, A. (COORD), **La convivencia en los centros de secundaria. Estrategias para abordar el conflicto.**, 2003,

MORENO, J.C., LUENGO, F (COORD), **Cconstruir ciudadanía y prevenir conflictos.**, 2007,

NARDONE, N; GIANNOTTI, E.; ROCCHI, R., **Modelos de familia. conocer y resolver los problemas entre padres e hijos.**, 2003,

OLWEUS, D., **Conductas de acoso y amenaza entre escolares.**, 1998,

ORTEGA, R., DEL REY, R., **La violencia escolar. Estrategias de prevención.**, 2003,

Recomendaciones
